

Dětský domov a Školní jídelna, U Sportovní haly 1a, 772 00 Olomouc

Program prevence
rizikového chování dětí a mládeže

školní rok 2018 - 2019

Zpracovala: Bc. Alena Urbášková, metodik prevence DDŠJ Olomouc

Schválil: Mgr. Dalibor Křepský, ředitel DDŠJ Olomouc

Nejdůležitější legislativní základy PP

STRATEGIE

- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2018
- [Strategie primární prevence MŠMT ČR na léta 2013-2018](#)
- Krajský plán primární prevence rizikového chování v OK na léta 2015-2018
- Strategický protidrogový plán OK na léta 2015-2018

VYHLÁŠKY

- [Novela vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.](#)
- [Novela vyhlášky 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb.](#)
- Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005 Sb.
- [Vyhláška č. 205/2010 Sb.](#), kterou se mění vyhláška č. 223/2005 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů a [Nařízení vlády č. 211/2010 Sb.](#), o soustavě oborů v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.

METODICKÉ POKYNY

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j. 14423/99-22
- Metodický pokyn MŠMT k šikanování ve školách, č.j. 22294/2013-1
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10194/2002-14
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a škol. zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37014/2005
- Metodický pokyn ke spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR , č.j. 25884/2003-24
- Metodický pokyn k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol, č.j 10300/2010-25

Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence RCH

(www.kr-olomoucky.cz/strategie-a-metodiky-v-oblasti-primarni-prevence-cl-398.html)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče

Vyhláška 438/2006 Sb. , kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Vnitroresortní předpisy a dokumenty:

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14 423/1999-22 (Věstník MŠMT sešit 5/1999)

Pedagogové proti drogám - Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních (MŠMT 1999)

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j.: 28 275/2000-22 (Věstník MŠMT sešit 1/2001)

Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení (MŠMT 2001)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)

Volný čas a prevence u dětí a mládeže (MŠMT 2002)

Evaluace a diagnostika preventivních programů (MŠMT 2002)

Informace pro odbory školství krajských úřadů, předškolní zařízení, školy a školská zařízení

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25 884/2003-24 (Věstník MŠMT sešit 11/2003)

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11691/2004-24 (Věstník MŠMT sešit 6/2004)

Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005-2008, č.j.: 10 844/2005-24

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005 (Věstník MŠMT sešit 2/2006)

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 20 006/2007-51 (Věstník MŠMT sešit 11/2007)

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniiemi a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO FINANCÍ

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č.114/1999 Sb., kterým se pro účely trestního zákona stanoví, co se považuje za jedy, nakažlivé choroby a škůdce

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO VNITRA

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 84/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění

Zákoník práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., Předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů

Ladislav Spurný
oddělení mládeže a sportu

Rizikové chování dětí a mládeže

Záškoláctví: Vyhýbání se školní docházce – nutná je pravidelná spolupráce se školou pro včasné odhalení záškoláctví.

Vandalismus: Záměrné ničení veřejného majetku (např. sprejery).

Trestná činnost: Krádeže, loupeže, podvody apod. – sankce dle věku dětí.

Pohlavní zneužívání dětí: Je definováno zákonem (§ 242 a § 243 trestního zákona). Pro práci v DDŠJ je nutné umět se zneužitými dětmi citlivě pracovat a rozpoznat projevy možného zneužití (zejména při příchodu nových dětí).

Šikanování: Jedno nebo více dětí (agresoři) úmyslně, většinou opakovaně, psychicky nebo i fyzicky týrají a zotročují jiné dítě či děti, resp. i učitele (oběti), používají k tomu agresi a manipulaci. Je „onemocněním skupiny“. Má pět stupňů:

1. stupeň – ostrakismus (převážně psychické formy násilí, vyloučení z kolektivu)

2. stupeň – fyzická agrese a přitvrzování manipulace

3. stupeň – vytvoření jádra (systematické šikanování, vznik podskupin, boj o vliv)

4. stupeň – většina přijímá normy agresorů

5. stupeň – totalita neboli dokonalá šikana (normy agresorů přijímají často i oběti)

V poslední době se objevila **kyberšikana** – zveřejnění nahrávek šikany na internetu.

Mezi dospělými se vyskytuje **mobbing** – šikana ze strany kolegů, či šéfa – **bossing**.

Závislost na návykových látkách: Projevuje se nutkavým chováním, vedoucím k uspokojení silné potřeby prostřednictvím drogy bez ohledu na možné následky. Vzniká při užívání různých druhů návykových látek (vč.alkoholu a cigaret).

Patří sem také **gambling** (patologické hráčství na herních automatech) a **netolismus** – závislost na počítačových hrách (virtuální drogy), který je nebezpečný zejména pro děti do 15 let – v tomto věku je možnost vzniku závislosti největší.

Rasismus: Nenávist vůči určité rase či rasám (např. antisemitismus – vůči Židům), přesvědčení o nadřazenosti vlastní rasy vůči jiným. Přerůstá do hnutí **skinheads** (organizované násilí vůči Romům, Vietnamcům aj. za účelem „zjednáání pořádku“).

Xenofobie: Odpor, nepřátelství, nedůvěra ke všemu cizímu obecně, strach před ním.

Divácké násilí, hnutí hooligans apod.: Specifický typ násilí ve skupině, spojený obvykle s fotbalovými zápasy, kdy dav zaručuje do velké míry anonymitu. Násilí má svá „pravidla“, je řízeno „vůdci“ skupiny.

Sekty a sociálně patologická náboženská hnutí: Využívají emoční lability, resp. špatného sociálního zázemí svých obětí k jejich manipulaci a následně naprostému podřízení se (včetně odevzdání majetku i možnosti rozhodovat o sobě).

Sebepoškozování: Nutkavé ubližování si, vedoucí k ventilaci psychického napětí, které může vést až k sebevraždě. Může souviset se **stylem „emo“** (charakteristický výrazným stylem oblékání, ale zejména postojem k životu – vyznávání nihilizmu, rezignace).

Poruchy příjmu potravy: Jsou vlastně další formou sebepoškozování. Disponovaní jedinci (většinou dívky) jídlo používají k řešení emočních problémů, myšlenky spojené s jídlem, dietou a hmotností se stávají důležitější než všechno ostatní. Často cvičí a potravu přijímají buď v mizivém množství – v případě **mentální anorexie** – nebo se naopak přejídají a následně vše vyzvrací – v případě **mentální bulimie**. Další formou je **záchvatovité přejídání**, postižení mají normální i vyšší hmotnost.

Méně známé jsou **bigorexie** – patologická závislost na cvičení a budování kulturistického vzhledu (tou trpí hlavně chlapci), **ortorexie nervosa** – chorobná posedlost zdravou výživou (přemýšlejí o ní více než 3 hodiny denně) a **dietování** – závislost na dietách.

V souvislosti se **zaměřením na fyzický vzhled** se nově objevila **tanorexie** – závislost na opáleném vzhledu, která vede k hodinám stráveným v soláriích bez ohledu na zřejmá zdravotní rizika – opálení se stává synonymem krásy, bez něj trpí mentálními problémy, poruchami nálady apod.

Promiskuita: Časté střídání sexuálních partnerů, obvykle bez větších citových vazeb. Některé dívky z DDŠJ se ale „sériově zamilovávají“ i vícekrát za měsíc, nové známosti prožívají velmi bouřlivě a rozchody velmi traumaticky. V této souvislosti se jejich promiskuita jeví jako psychická forma sebepoškozování.

Manuál při zjištění rizikového chování dětí a mládeže a při úrazu dítěte v DDŠJ

DDŠJ má písemně definované postupy činnosti v mimořádných situacích ve vztahu k osobnosti dítěte. S těmito postupy jsou všechny příslušné osoby seznámeny dle standardy.4.5.

1. Odpovědný zaměstnanec (vychovatel či asistent vychovatele), který je právě ve službě a zaznamená jakékoliv rizikové chování či úraz, nejprve zajistí bezpečí dítěte dle potřeby (např. poskytne první pomoc při intoxikaci drogami, případně přivolá odbornou pomoc a předá veškeré nutné informace o dítěti).
2. Oznámi událost řediteli DDŠJ, konzultuje s ním další postup. Událost ihned zapíše do Knihy denní evidence příslušné rodinné skupiny, došlo-li k úrazu, pak i do Knihy úrazů.
3. V závažných případech (ublížení na zdraví apod.) kontaktuje Policii ČR.
4. Ředitel DDŠJ informuje v závažných případech příslušné orgány sociálně právní ochrany dětí a současně rodiče (či jiné právní zástupce) dětí.
5. V případě šikany, sebepoškozování, poruch příjmu potravy apod. oznámí zaměstnanec co nejdříve událost i psychologce DDŠJ, následuje krizová intervence (v nejbližším možném termínu).
6. Ve všech případech zjištění rizikového chování či úrazu dítěte informuje odpovědný zaměstnanec neprodleně vychovatele příslušné rodinné skupiny, ti následně předají informaci o dítěti dalším vychovatelům.
7. Vychovatelé ve spolupráci s psychologkou a metodičkou prevence postupují dle závažnosti zjištěného jevu, věku dítěte a jeho individuálních schopností a možností. Volí přiměřené metody a postupy vhodné pro konkrétní rizikové chování a zároveň pro konkrétní dítě.
8. Ředitel DDŠJ může požádat o (re)diagnostiku dítěte, a to buď v DDÚ Svatý Kopeček nebo v rámci hospitalizace v PL ve Šternberku.
9. Ve zvláště závažných případech a při opakování rizikového chování je v pravomoci ředitele DDŠJ navrhnout soudu přemístění dítěte do DDŠ či VÚM

Vybrané pojmy z primární prevence

Adekvátnost: přiměřenost preventivního působení s ohledem na charakteristiky cílové populace, prostor a čas, kde je preventivní působení realizováno. Adekvátní musí být *obsahová náplň* (osnovy vzdělávacích a preventivních programů) i *metody*.

Dělení drog: podle somatických a psychických účinků (*opiáty, sedativa, stimulancia, halucinogeny, organická rozpouštědla*), podle míry zdravotní a společenské nebezpečnosti, podle dostupnosti, často se dělí na *legální a nelegální*, atd.

Ekologická výchova: vede k šetrnému chování se vůči přírodě (např. třídění odpadů) a základnímu vědomí vlivu člověka na své okolí.

Environmentální výchova: vede k pochopení komplexnosti a složitosti vztahu člověka a životního prostředí. V zájmu udržitelného rozvoje lidské civilizace ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci. Poskytuje informace o ekosystémech a souvislostech lidských aktivit s problémy životního prostředí.

Exuser: uživatel návykové látky, který prošel léčbou a nyní vstupuje do prevence v pozici lektora, který má vlastní zkušenost se závislostí.

Interaktivní techniky: předpokládají průběžné zapojení účastníků do programu – hraní rolí, hry, diskuze, řešení modelových situací, kvízů atd.

Kontinuita: působení na dítě v ideálním případě od předškolního věku po celou dobu školní docházky až do dospělosti (rozvíjení a zpřesňování informací).

Modelování: *modelová situace* může být vyprávěna, čtena nebo poznávána prostřednictvím obrázků a je potom jednotlivými dětmi či skupinami řešena tak, až dospějí k optimálnímu řešení. Může být spojeno i s *hraním rolí* nebo *nácvikem chování v rizikových situacích* (např. odmítnutí drogy od kamaráda).

Multikulturní výchova: seznamuje s rozmanitostí kultur, rozvíjí smysl pro respekt a solidaritu, zabývá se etnickým původem lidí, principy sociálního smíru a solidarity.

Peer programy: vrstevnické programy – zapojení předem vyškolených vrstevníků do formování postojů a získávání znalostí o drogách, s cílem zabránit užívání drog.

Specifická prevence: preventivní působení zaměřené přímo na problematiku daného jevu, na určitou formu rizikového chování a na určitou cílovou skupinu, jeví se jako ohroženější či rizikovější než jiné skupiny. **Nespecifická prevence** zahrnuje všechny techniky umožňující rozvoj harmonické osobnosti (např. zájmové činnosti).

Supervize: forma odborné pomoci zaměřená na poskytnutí zpětné vazby člověku, který vykonává určitou práci (přímá – nepřímá, individuální – skupinová).

1. Současný stav problematiky

Dětský domov a Školní jídelna (dále DDŠJ) vytváří tento program jako základní nástroj prevence rizikového chování dětí a mládeže dle standardy 2.16. PRO je implementován do programů a činností s dětmi (včetně PP) a je tak živým nástrojem péče o dítě. (S obsahem PRO je dítě seznámeno a může se k němu vyjádřit.)

Dle standardy 2.13. DDŠJ zajišťuje individuální výchovu ke zdravému životnímu stylu, k péči o tělo, sexuální výchovu včetně výchovy k partnerství a rodičovství.

DDŠJ zajišťuje prevenci rizikového chování dle standardy 2.12. Preventivní postupy využívají mezioborového přístupu, odpovídají potřebám cílové skupiny a podporují ji v dosažení optimálního tělesného, duševního a sociálního zdraví. Postupy směřují vždy k minimalizaci rizik spojených s rizikovým chováním.

Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit. Program je jednou ročně vyhodnocován, sleduje se průběh a efektivita jednotlivých aktivit.

Vyhodnocení PP probíhá dle standardy 1.7. DDŠJ uplatňuje interní i externí mechanismy pravidelného hodnocení naplňování poslání, cílů i kvality poskytované péče včetně vyhodnocování zpětných vazeb a stížností.

PP je pro DDŠJ závazný, podléhá kontrole České školní inspekce. Děti v DDŠJ patří k nejvíce ohrožené skupině, většina z nich se již setkala s rizikovým chováním před svým příchodem do DDŠJ (kouření, alkoholismus aj. zneužívání návykových látek je v jejich rodinách velmi časté, stejně jako násilí v různých formách). Proto je důležitá primární prevence, založená na otevřeném a neformálním vztahu s pedagogy DDŠJ.

Hlavní aktivity:

- systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách a technikách preventivní výchovy, nácvik praktických (sociálně) psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů a řešení problémových situací (školení, kurzy a výcviky pro vychovatele),
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu apod. (zakotveno v programu rozvoje osobnosti pro každé dítě),
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování (individuální pohovory s psycholožkou DDŠJ, skupinové terapie, tematické akce v terénu, přednášky, besedy, interakční hry atd.),
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže,
- spolupráce s rodiči (v rámci možností) a s učiteli,

- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace v DDŠJ a také ve školách, které děti z DDŠJ navštěvují – z hlediska výskytu sociálně nežádoucích jevů, uplatňování různých forem a metod pro jejich včasné zachycení,
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů, zaměřených speciálně na jednotlivé rizikové skupiny,
- poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro děti i pedagogy.

Specifická východiska:

Vztah pedagog - dítě

V DDŠJ je vztah bez nadsázky základem pro jakoukoliv práci s dítětem, proto budujeme *vzájemnou* důvěru mezi pedagogem a dítětem. Vychovatel zná sociální prostředí dítěte, podněcuje dialog, je otevřen komunikaci s širší rodinou dítěte, ostatními pedagogy, psychologem apod. Na základě dosažení *dohody o společných cílech* dochází k celkové a jednotné podpoře dítěte.

Skupinová práce

Děti odlišného věku i pohlaví spolupracují při různých aktivitách zejména v rodinných skupinách, ale také při tematicky zaměřených aktivitách. Úkolem pedagogů je vést je k rozvoji schopností naslouchání druhým, vhodné reakci na kritiku, vedení diskuze, sdílení pocitů a názorů. Např. formou komunitního kruhu se děti učí *týmové práci a řešení konfliktů* - s důrazem na *vlastní odpovědnost* dítěte za řešení. Spolupráce dětí různého věku je také podstatným prvkem *prevence šikany* starších dětí vůči mladším. DDŠJ podporuje dle standardy 2.19. zapojení dítěte do sociálních vztahů v rámci zařízení, podporuje navazování přátelských vztahů mezi dětmi a předchází vzniku jakýchkoliv forem izolace od ostatních nebo vzniku šikany.

Individualizované hodnocení, sebehodnocení, korekce zpětnou vazbou

Děti dostávají *komplexní zpětnou vazbu od vychovatele*. Jsou informovány o svém pokroku i nedostatcích. Je oceňováno jejich úsilí a míra jejich pokroku ve srovnání s výkony ostatních. Je podporován jejich *individuální talent a zájem*. Pomáháme dětem vybudovat si důvěru ve vlastní schopnosti a pozitivní vztah k okolnímu světu. *Zpětná vazba rodinné skupiny* přispívá ke *korekci sebehodnocení* dítěte.

Dle standardy 2.28. je dítě průběžně připravováno na samostatný život. DDŠJ zabezpečuje, aby bylo dítě vedeno k přejímání odpovědnosti za své denní povinnosti, je podporováno v osvojování si potřebných životních dovedností (např. v zacházení

s penězi, v organizaci svého volného času, v navazování a udržování vztahů, v zapojování se do sociální sítě, ve zvládání právních záležitostí, ve správě bankovního účtu, pojištění, spoření).

Komunikace s rodiči, veřejností

Rodiče mohou své děti v DDŠJ kdykoliv navštívit a lépe tak poznat prostředí DDŠJ. Pedagogové s rodiči individuálně konzultují aktuální stav dítěte. Rodiče informujeme zejména o prevenci užívání návykových látek a konkrétních problémech jejich dětí v této či jiné oblasti (mnoho dětí jezdívá na víkendy a svátky do rodin). Rodiče každého dítěte obdrží informace o problémech dítěte a jsou upozorněni na změny chování, které by se mohly u jejich dětí vyskytnout. V případě jakýchkoliv potíží v rámci pobytu doma rodiče kontaktují DDŠJ, kde je zajištěn odpovídající postup řešení problému.

Pedagogická diagnostika

Vychovatelé registrují signály o možném problému dítěte, hledají příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracují s psycholožkou DDŠJ a dalšími odbornými institucemi (např. PPP nebo PL Šternberk), které se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu.

Děti jsou dle standardy 2.27. podporovány ve zvládání situací se souvisejícími riziky při učení se samostatnosti a odpovědnosti.

Řešení přestupků

Porušování Vnitřního řádu DDŠJ, týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách DDŠJ, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Jsou sledovány i další projevy rizikového chování – šikana, rasismus, krádeže, vandalismus aj. Při jejich zjištění jsou navržena cílená *opatření ve výchově*. Pokud selže prevence v DDŠJ, postup stanoví Manuál při zjištění rizikového chování dětí a mládeže v DDŠJ.

Pedagogičtí pracovníci i děti jsou dle standardy 2.21. seznámeni s možnými následky nepatřičného chování dětí a zvolené výchovné postupy jsou v souladu s výchovnými cíly, přiměřené a časově omezené. O realizovaných opatřeních ve výchově u dětí je veden záznam a jsou součástí osobního spisu dítěte.

Specifika ukončování péče

Dle standardy 2.37. DDŠJ vyhodnocuje potřeby dítěte pro samostatný život a nastavuje postupy k podpoře úspěšného přechodu dítěte do samostatného života. Před odchodem z péče do samostatného života je dítě provázeno v plánování a

přípravě zejména těchto oblastí: vzdělávání, zaměstnání, ubytování, správa financí a možnosti finanční podpory (např. sociální dávky), jednání s úřady, péče o zdraví, přístup ke zdravotním službám a službám dalších potřebných specialistů, udržení sociálních kontaktů, vytváření nové sítě podpory a poradenství atd. Mladý dospělý obdrží seznam kontaktních míst a osob, na které se může obrátit v případě náhlých nebo krizových událostí. Na přípravách se podílí také osoby odpovědné za výchovu a další odpovědné orgány.

Zařízení uplatňuje dle standardy 2.39. následnou podporu a poradenství pro mladého dospělého, který opustí péči, a tyto způsoby respektují individuální potřeby mladého dospělého a kladou důraz na zachování a udržení vztahů dítěte, které si v DDŠJ vytvořilo. S těmito možnostmi zařízení mladého dospělého před odchodem včas a srozumitelně seznamuje.

Zveřejnění informací

Informace jsou zveřejněny na chodbě DDŠJ před vstupem do kanceláře ředitele DDŠJ. Obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do MPP. Na výběru témat se mohou děti samy podílet.

Dalším informačním zdrojem pro děti a zejména vychovatele je knihovna DDŠJ, která je průběžně doplňována nově vycházejícími publikacemi.

Program bude zveřejňován v Plánu práce DDŠJ, na webových stránkách a podle možností i v regionálním tisku.

2. Personální zajištění prevence

Metodik prevence

Standardní činnost:

1. Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu DDŠJ.
2. Koordinace a participace na realizaci aktivit DDŠJ zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalšího rizikového chování.

3. Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků DDŠJ v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových jevů chování, preventivní práce s kolektivy rodinných skupin apod.).
4. Spolupráce DDŠJ s orgány státní správy a samosprávy, jež mají v kompetenci problematiku prevence rizikových jevů, s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování.
5. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.

Informační činnosti:

1. Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.
2. Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům DDŠJ.
3. Prezentace výsledků preventivní práce DDŠJ, získávání nových odborných informací a zkušeností.

Poradenské činnosti:

1. Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků DDŠJ pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, SVP, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).
2. Vyhledávání a orientační šetření dětí s rizikem či projevy sociálně patologického chování, poskytování poradenských služeb těmto dětem a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště.
3. Spolupráce s vychovateli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých dětí a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů v DDŠJ.

Psycholog DDŠJ

Diagnostika, depistáž:

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.
2. Depistáž specifických poruch učení.
3. Depistáž a diagnostika nadaných dětí.
4. Zjišťování sociálního klimatu v rodinných skupinách.
5. Screening, ankety, dotazníky.

Konzultační, poradenské a intervenční práce:

1. Individuální případová práce s dětmi v osobních problémech (konzultace, vedení).
2. Krizová intervence a zpracování krize pro děti, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce.
3. Prevence školního neúspěchu (náprava, vedení apod.).
4. Kariérové poradenství u dětí."
5. Technika a hygiena učení pro děti.
6. Skupinová a komunitní práce s dětmi.
7. Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání.
8. Pomoc při řešení multikulturní problematiky v prostředí DD.

Metodická práce a vzdělávací činnost:

1. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům.
2. Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky (konzultace a metodické vedení).
3. Účast na pracovních poradách DD.
4. Koordinace poradenských služeb mimo DD a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.
5. Besedy a osvěta (zákonným zástupcům).
6. Prezentační a informační činnost.

Pedagogové

Věnují se v rámci výchovné činnosti dle programu rozvoje osobnosti jednotlivých dětí jejich rozvoji v oblasti sociálních dovedností. Provádějí průběžnou diagnostiku dětí a rodinných skupin, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulá období,

konzultují případné problémy, navrhují opatření. Jsou v kontaktu s rodinami dětí ze své rodinné skupiny.

Ředitel DDŠJ

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celého DDŠJ a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití v DDŠJ. Svolává v případě potřeby porady za účasti pedagogů, psychologa apod.

Spolupracující subjekty a organizace

Dle standardy 3.4. má DDŠJ stanoven způsob přijímání a působení dobrovolníků, stážistů, externistů a dalších příslušných osob ve vztahu k umístěným dětem a provozu DDŠJ.

DDŠJ uplatňuje dle standardy 4.4. postupy spolupráce s jinými subjekty (např. orgány sociálně právní ochrany, školská a zdravotnická zařízení, osoby odpovědné za výchovu, policie, soudy).

3. Potřebnost projektu

Pedagogové DDŠJ jsou odpovědní za výchovu ke zdravému životnímu stylu, pokud jsou děti v péči DDŠJ. Problémem ale obvykle je špatný příklad ve vlastních rodinách dětí. Prevence založená na společnosti předpokládá spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí, se zdravotnickými zařízeními, s poradenskými institucemi ve školství, se zájmovými organizacemi, se specializovanými zařízeními atd.

Problémy v oblasti primární prevence u dětí a mládeže:

- nechuť pedagogů vyvíjet aktivity bez okamžitého viditelného výsledku
- nedostatečné využití stávající legislativy
- malá ochrana dětí před alkoholem a kouřením na veřejnosti a v rodině
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám, liberalizace drogové politiky
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- mobilní telefony, internet (komunitní sítě)
- podceňování primární prevence
- prevence pouze v institucích, absence prevence v rodinách
- nedostatečné pravomoci metodiků prevence
- neodbornost pedagogů v dané oblasti (absence právního vědomí)

- nedostačující finanční prostředky DDŠJ pro další systematické vzdělávání pedagogických pracovníků (např. na dlouhodobé terapeutické výcviky)

4. Vymezení cílové skupiny

DDŠJ vykonává soudem uloženou ústavní výchovu u dětí a mládeže, a to podle Zákona 109/2002 Sb. a Vyhlášky č.438/2006 Sb.v platných zněních. Zřizovatelem DDŠJ je Olomoucký kraj. Vnitřní řád DDŠJ definuje charakteristiku a strukturu zařízení, postup při přijímání, přemísťování a propouštění dětí, organizaci výchovně vzdělávacích činností a péče o děti, práva a povinnosti dětí i osob odpovědných za výchovu, úhradu nákladů na péči o děti v DDŠJ, postup DDŠJ při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Všechny děti pochází ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, mnohé z nich mají specifické vývojové poruchy chování, fyzické či psychické handicap. Strategie je zaměřena na všechny děti, které jsou v současné době v péči DDŠJ v Olomouci. Jedná se každoročně (kapacitně a věkem omezeno) o maximálně 48 dětí ve věku 3 - 26 let.

Všichni pedagogové DDŠJ jsou zahrnuti do dalšího vzdělávání – někteří se věnují dlouhodobému specializačnímu studiu, pravidelně jsou všem nabízeny krátkodobé i navazující kurzy se zaměřením na rozvoj konkrétních dovedností.

5. Základní cíle projektu

- ***výchova ke zdravému životnímu stylu***
- ***rozvoj a podpora sociálních kompetencí***
- ***posilování zodpovědnosti dětí a mládeže za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jejich věku*** (dítě s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům; schopné dělat samostatná rozhodnutí; s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi; schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc při řešení problémů; s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám; podílející se na tvorbě životního prostředí)

Oblasti prevence:

- záškoláctví,
- násilí, šikanování,
- krádeže, vandalismus aj. formy kriminálního chování,
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže, promiskuita,

- komerční sexuální zneužívání dětí,
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus, hnutí skinheads,
- divácké násilí, hooligans,
- užívání návykových látek (vč.alkoholu a kouření),
- rizika elektronické komunikace (mobily, internet),
- netolismus (virtuální drogy) a gambling (patologické hráčství),
- sekty a sociálně patologická náboženská hnutí,
- sebepoškozování, styl „emo“,
- otázka zdravé výživy, poruchy příjmu potravy,
- přínosné trávení volného času (sport, zážitková pedagogika apod.),
- právní povědomí, rodinné a občanské právo,
- rodinná a sexuální výchova, plánované rodičovství,
- mezilidské vztahy, komunikace, řešení konfliktů,
- posilování duševní odolnosti vůči stresům,
- podílení se na tvorbě a ochraně životního prostředí a podmínek-ekologie,
- environmentální výchova (souvislost lidské činnosti a životního prostředí).

6. Propojení PP s PRO

PRO = Program rozvoje osobnosti – dokument DDŠJ, vypracováváný zvlášť pro každé konkrétní dítě na každý školní rok. Po ukončení školního roku jej vychovatelé příslušné rodinné skupiny vyhodnocují.

Akce MPP přímo souvisí s průřezovými tématy a klíčovými kompetencemi, které děti v rámci plnění PRO získávají. Průřezová témata jsou východiskem pro plánování zisku konkrétních dovedností – klíčových kompetencí (přiměřeně schopnostem a věku dítěte). Konkrétní klíčové kompetence jsou popsány v jednotlivých pracovních sešitech – dále PS, přiřazených jednotlivým výchovám.

Průřezová témata (jejich obsah / konkrétní témata a výchovy, uplatněné v MPP):

Osobnostní a sociální výchova (vztahy s lidmi, sebepoznávání, sebepojetí, kreativita, psychohygiena, komunikace, spolupráce, hodnoty, postoje, etika, řešení problémů / mravní výchova a společenské chování, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a

sebevzdělávání, pracovní výchova, ekologická výchova, zdravý životní styl, tělesná výchova, volnočasové aktivity, estetická výchova, výchova k volbě povolání, rodinná a sexuální výchova)

Výchova demokratického občana (orientace v pluralitní demokratické společnosti, konstruktivní řešení problémů, vědomí práv a povinností, slušná komunikace a způsoby řešení, participace občanů v politickém životě, principy demokracie / mravní výchova a společenské chování, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, pracovní výchova, výchova k volbě povolání, volnočasové aktivity, rodinná a sexuální výchova)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (vědomí evropské identity; vazby mezi lokální, národní, evropskou a světovou úrovní uvažování, rozhodování a jednání; osobní odpovědnost za dění ve společnosti; humanismus / mravní výchova a společenské chování, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, pracovní výchova, výchova k volbě povolání, rodinná a sexuální výchova)

Multikulturní výchova (rozmanitost kultur, etnický původ lidí, poznání vlastní identity, způsoby spolupráce s odlišnými kulturami, smysl pro respekt a solidaritu, principy sociálního smíru / estetická výchova, volnočasové aktivity, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, mravní výchova a společenské chování, rodinná a sexuální výchova, výchova proti xenofobii a rasismu)

Environmentální výchova (pochopení komplexnosti vztahů člověka a životního prostředí, účast na ochraně a utváření životního prostředí, ekosystémy, ovlivňování životního stylu a hodnotové orientace v zájmu udržitelného rozvoje lidské civilizace, souvislost lidských aktivit s problémy životního prostředí / ekologická výchova, volnočasové aktivity, zdravý styl života, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, občanská výchova, doprava, cestování, komunikace)

Mediální výchova (základní úroveň mediální gramotnosti, poučené vyhodnocování mediálních sdělení z hlediska jejich záměru a vztahu k realitě, fungování a vliv médií ve společnosti / estetická výchova, volnočasové aktivity, občanská výchova, výchova ke vzdělávání a sebevzdělávání, doprava, cestování, komunikace – zejm. nebezpečí elektronické komunikace)

Etická výchova (prolíná všemi předchozími výchovami, formuje vlastnosti osobnosti)

Klíčové kompetence

Získáním celého kompletu jednotlivých klíčových kompetencí mají být děti připraveny na odchod z DDŠJ, vstup do samostatného života a zařazení se do společnosti. Každá klíčová kompetence se skládá z celé řady jednotlivých úkolů, které na sebe navazují vzhledem k věku dítěte, často se navíc protínají kompetenčně příbuzné oblasti výchovy.

Kompetence k učení

Vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení. Operuje s obecně užívanými znaky, termíny a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy. Kompetence související s PP (PS 16):

- reálný odhad možností
- slušné vyjadřování se v rozhovoru
- záškoláctví (vyhýbání se)
- návštěva koncertů, divadel, výstav, muzeí
- pravidelná docházka do kroužků
- využití a reálný pohled na zkušenosti (ne)úspěšných studentů DDŠJ
- vyhledávání informací v literatuře, médiích a na internetu, třídění
- odpovědnost za kvalitu a stupeň vzdělání
- využití zážitkové (volnočasové) pedagogiky ke vzdělání

Kompetence k řešení problémů

Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, vyhledá informace vhodné k řešení problému, promyslí a naplánuje způsob řešení problému, samostatně řeší problémy, kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za ně.

Kompetence související s PP (PS 2., PS 4.):

- duševní hygiena
- ztotožnění se s trestem a jeho pochopení
- znalost zdrojů pomoci při řešení problému
- podílet se na řešení problému

- předvídat problém
- neodkládat řešení problému
- umět požádat o pomoc
- schopnost reálného sebehodnocení a sebeovládání
- můj lékař, nejbližší nemocnice, lékárny
- znalost telefonního čísla 1. pomoci, integrovaného záchranného systému
- zásady 1. pomoci (specifikováno dle věku dítěte)
- ošetření drobných povrchových zranění, tišení bolesti

Kompetence komunikativní

Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu. Naslouchá promluvám druhých lidí, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje. Rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků. Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem. Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence související s PP (PS 1., PS 2., PS 3., PS 13.):

- rizika elektronické komunikace
- vyhledávání informací v literatuře, médiích a na internetu
- typy rozhovorů: úřední, osobní, intimní
- hranice v komunikaci (zóny: úřední, osobní, intimní)
- stížnosti, reklamace, žádosti (osobně i elektronicky)
- zřízení internetu, sepsání smlouvy s mobilním operátorem
- praktický styk s jednotlivými orgány státní moci, státní správy a samosprávy
- trvalé bydliště, přechodné bydliště, povolení k pobytu
- nájemník, nájemce, podnájemník
- odmítnutí nabídek pod nátlakem (reklamní akce)
- orientace v tisku – volby, politické akce
- sepsání žádosti, osobní dotazník, pracovní poměr
- seznámení se s jinými kulturami, náboženstvími, etniky, menšinami
- zaměstnanec a zaměstnavatel, existence Zákoníku práce

- slušné vyjadřování se v rozhovoru
- chování ve společnosti (k mladším a starším; muže a ženy; na úřadech)
- schopnost empatie s druhými
- kooperace a tolerance při jednání skupiny
- účast v kolektivních sportovních činnostech
- reprezentace DDŠJ na kláních mezi domovy
- výběr sportovního kroužku, pravidelná návštěva

Kompetence sociální a personální

Účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá, přispívá k diskuzi, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence související s PP (PS 2., PS 3., PS 4., PS 10., PS 12.):

- chování k nadřízeným
- chování k mladším, starším, starým
- chování muže a ženy ve společnosti
- chování na úřadech
- pomoc starým a nemocným
- trénink sebeovládání
- funkce členů rodiny, rodina a společnost, funkční a nefunkční rodina
- lidská anatomie (diferencováno přiměřeně věku)
- lidská sexualita (dle věku)
- výběr partnera jiné komunity, jiné národnosti
- milenecké vztahy
- manželství, vztahy mezi manžely
- těhotenství, porod, péče o dítě
- promiskuita, homosexualita, heterosexuality
- sexuální deviace, úchytky, abnormality
- prevence a rizika pohlavních chorob, AIDS

- znalost odlišností odívání se v různých multikult. společnostech (kroje apod.)
- brigády přes DDŠJ i přes agentury
- příprava oslavy ve skupině

Kompetence občanské

Respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí. Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu. Rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc (i v krizových situacích). Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, aktivně se zapojuje do kulturního i sportovního dění. Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy.

Kompetence související s PP (PS 1., PS 2., PS 3., PS 4., PS 6., PS 7., PS 8., PS 9., PS 10., PS 11., PS 12., PS 13., PS 14., PS 15., PS 16.):

- základní lidská práva
- chápání právních norem, základní právní předpisy, povinnosti občanů
- obec, její struktura a orgány, orgány státu, mocenské orgány
- tradice svátků, tradice vlasti
- základní pojmy z prac. práva – prac. smlouva, dohoda, zrušení prac. poměru
- sociální péče – přehled dávek sociálního zabezpečení
- životopis, osobní dotazník, pracovní poměr
- trvalé bydliště, přechodné bydliště, povolení k pobytu
- nájemník, nájemce, podnájemník
- bydlení, ubytování, přístřešek
- spořitelna, banka – účty, úroky, bankomat
- placení služeb spojených s užíváním bytu (inkaso, elektřina, nájem...)
- doklady domácnosti – dekret, výpis z katastru nemovitostí atd.
- práva a povinnosti dětí v rámci rodiny, funkční a nefunkční rodina
- plánované rodičovství – antikoncepce
- manželské a předmanželské poradenství
- znalost telefonního čísla 1. pomoci, integrovaného záchranného systému
- doprava zraněného, ohlášení nehody, prostředky a zásady 1.pomoci (dle věku)
- alternativní medicína (existence)

- příznaky nejznámějších chorob, základní znalost nejběžnějších léčiv
- negativní účinky alkoholu, drog, nikotinu, kofeinu
- prevence a rizika pohlavních chorob, AIDS
- ekologické způsoby dopravy zboží, zásilek a osob
- znaky na čistících, pracích a mycích prostředcích, ekologická zátěž
- rozeznání a třídění odpadů vč. bioodpadu
- alternativní zdroje energie, dopad na životní prostředí
- znalost odlišností odívání se v různých multikulturálních společenstvích
- rámcové představy – konkretizace – příprava na povolání (dle věku)
- pravidelná účast na brigádách
- význam pravidelné sportovní aktivity pro udržení zdraví
- turistika – poznávací výlety (zážitková pedagogika, samostatné plánování)
- pobyty v přírodě, na horách (posilování psychické i fyzické odolnosti)
- návštěvy kulturních akcí (divadla, výstavy, koncerty)
- rizika elektronické komunikace

Kompetence pracovní

Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky. Přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence související s PP (PS 5., PS 8., PS 9., PS 12., PS 14.):

- určení zdraví prospěšných a základních druhů potravin a surovin
- složení potravin, přínos pro organismus
- negativní účinky nezdravé výživy včetně diet
- ekologické čistící, prací a mycí prostředky
- znaky na čistících, pracích a mycích prostředcích, ekologická zátěž
- znalost BOZP (dle věku)
- třídění a likvidace odpadů (denně, sběrové soboty, sběrové dvory)
- skladování bioodpadu - kompostování

- práce na zahrádce DDŠJ, využití kompostu
- brigády přes DDŠJ i přes agentury
- návštěvy výtvarných, hudebních aj. kroužků, fotografování, keramika v DDŠJ
- lidové obyčeje svátků (zdobení stromku, malování vajíček apod.)
- účast na akcích „Čištění přírody“

7. Metody a formy PP:

- stanovení a zažití pravidel soužití
- zvyšování zdravého sebevědomí dětí
- vnímání a přijímání individuálních odlišností
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- navozování příznivého psychosociálního klimatu
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických i duševních situací
- nácvik řešení zátěžových situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- ekologická a environmentální výchova
- široká nabídka volnočasových aktivit

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci:

- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí
- projekty prevence závislostí všech typů
- akce směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- přednášky, besedy apod. pro prevenci násilí a vandalismu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- besedy zlepšující dovednost volby správné výživy
- akce zaměřené na sexuální výchovu
- besedy směřované na rodinu – vztahy v rodině, rodičovství
- výukové programy ekologické a environmentální výchovy
- akce směřující k oživení klimatu a ke zlepšení vztahů
- programy vedoucí ke zvyšování fyzické a psychické odolnosti

8. Dlouhodobé vzdělávání zaměstnanců – plán na 2018-2019

Jednodenní semináře aj. krátkodobé vzdělávání absolvují pedagogové průběžně dle aktuální nabídky a zájmu - nelze předem zahrnout do plánu. Kompletní přehled bude uveden ve vyhodnocení PP za školní rok 2018-2019. Plán DVPP je v Plánu práce na školní rok.

9. Pravidelné aktivity pro děti ve školním roce 2018-2019:

- Večerní komunity pro děti (6 – 24 let)

Náplň: organizační záležitosti, prospěch, rekreace, brigády, akce, řešení konfliktů, příprava na samostatný život – teoretické znalosti ze Zákoníku práce, informace o Úřadu práce, vyřizování bydlení, finanční gramotnost apod.

Mgr.D.Křepský

- Kroužek keramiky s prvky arteterapie pro děti 6 – 24 let (příležitostně)

Mgr.P.Gardelka

- Popová škola v DD (1x týdně nebo častěji dle potřeby)

Mgr.D.Křepský

- ISIS (1x měsíčně svépomocné skupinky + víkendové akce + letní pobyty)

Bc. A. Urbášková, vychovatelé

- YMCA (setkání jednou za dva týdny + víkendové akce + zimní a letní pobyty)

PhDr. P.Němec

- Zájmové kroužky dětí – plavecká příprava, ZUŠ (kytara, bicí), fotbal, jezdeckví, rybářský kroužek, taneční kroužek, florbal, stolní tenis, judo, žonglování, trampolíny.

- Doučování dětí (průběžně)

Mgr. Z.Dvořáková, Mgr. B. Hynková

- Výlety na kolech (průběžně)

vychovatelé

- Sportovní aktivity všeho druhu na hřišti i v tělocvičně (průběžně)

vychovatelé

- Jednodenní a víkendové lyžování (v sezóně)

vychovatelé

- Kulturní aktivity (průběžně)

vychovatelé

- Divadelní představení pro děti (odpolední) a mládež (večerní) (průběžně)

vychovatelé

- Koncerty Popové školy DD Olomouc (průběžně)

Mgr.D.Křepský

- Brigády pro mládež

Metropol, firma Spáčil-elektropráce, Euforall, RCO, Globus aj.

- Muzikohrátky (příležitostně)

Bc. Alena Urbášková

- Týdenní poznávací, turistické a sportovní rekreace v době prázdnin
vychovatelé

- Pobyty zaměřené na cvičení jógy ve Střílkách

Mgr.P.Gardelka

- Koncerty pěveckých hvězd a hudebních skupin

Mgr.D.Křepský, vychovatelé

- EUFORALL – výuka jazyků, PC, příprava dětí na samostatný život
vychovatelé

- Práce na zahrádce DD

Mgr. M.Dolák, Mgr .P.Gardelka,

10. Metodické pomůcky, informace, kontakty

Knihovna DD

- Angiolino: Vzdělávání Romů
- Balvín, J. a kol.: Romové a etika multikulturní výchovy
- Balvín, J. a kol.: Romové a jejich učitelé
- Cambelová, J.: Techniky arteterapie
- Canfield, J. – Wells, C.H.: Hry pro zlepšení motivace a sebedojetí žáků
- Čermák, I.: Lidská agrese
- Drogy a vaše dítě (příručka)
- Hermochová, S.: Hry pro život (1,2)
- Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách
- Kolektiv autorů: Problémové děti ve školských výchovných zařízeních
- Konflikt, koření života (metodická příručka)
- Kvapilík, J.: Člověk a alkohol
- Lukášová, E.: Logoterapie v e výchově
- Matějček, Z.: Po dobrém nebo po zlém
- Nešpor, K.: Středoškoláci o drogách
- Nešpor, K. a kol.: Jak předcházet problémům s návykovými látkami na ZŠ a SŠ
- Nešpor, K.-Csémy: Alkohol, drogy a vaše děti
- Nešpor, K.-Csémy: Bažení. Společný rys mnoha závislostí a způsoby zvládnání
- Nešpor, K.-Mullerová, M.: Jak přestat brát drogy-svépomocná příručka
- Novotná, Burdová, Brabenec: Romové v ČR včera a dnes
- Oláhová, L.: Zákon o sociálně právní ochraně dětí
- Pedagogové proti drogám – program preventivních aktivit uplatňovaných ve školských zařízeních
- Portmanová, R.: Jak zacházet s agresivitou (150 her pro zvládnutí zlosti a agresivity)
- Portmanová, R.-Schneiderová: Hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění
- Právo pro každý den – kolektiv autorů, Partners Czech
- Romsko-český slovník
- Říčan, P.: Agresivita a šikana mezi dětmi
- Svobodová, A.: Mládež a kouření
- Šebková, H.-Žlnayová, E.: Zákon o sociálně právní ochraně dětí

- Šebková,H.-Žlnayová,E.: Učebnice slovenské romštiny
- Šimanovský,Z.-Mertin,V.: Hry pomáhající s problémy
- Toman,J.: Jak vycházet s lidmi
- Ulrichová: Relaxace nejen pro děti s LMD
- Večerka,K.: Problémové děti ve školských výchovných zařízeních
- Vránová,L.-Břeská,N.: Bludný kruh toxikomanií
- Žáčková,Jucovičová: Metody práce s dětmi LMD
- Kolektiv autorů: Strategie osobnostního rozvoje 1, 2
- časopis Prevence
- časopis Psychologie

Videotéka, fonotéka

- Puberta 1,2,3
- Láska je láska – moderní encyklopedie sexuality
- Drogová problematika
- Cyklus filmových dokumentů: Když musíš, tak musíš? (10 dílů)
- Uplatnění jógy v etopedických zařízeních
- Aerobic junior
- Foto seriály na DVD (2 díly)
- Obyčejný fašismus

Stálé informace (na nástěnce v chodbě v přízemí DD)

Důležitá telefonní čísla

- Linka bezpečí dětí a mládeže: 116 111
- Poradna pro ženy a dívky (Wurmova 7): 603 210 999 , 603 460 621
- lékařská pomoc, policie, hasiči: 112 / 155, 158, 150
- Česká školní inspekce (Wellnerova 256/25): 585 540 114
- Veřejný ochránce práv – ombudsman (Anna Šabatová): 542 542 888
- Dozorový státní zástupce
- zařízení, zabývající se problematikou závislostí, AIDS

Různé:

- smlouva o setrvání v péči DD Olomouc po ukončení přípravy na povolání
- základní informace pro děti o funkcích jednotlivých zaměstnanců DD
- informace o průměrné výši platů dle vzdělání

11. Instituce, organizace a odborníci, kteří působí v oblasti prevence rizikového chování v Olomouckém kraji:

⇒ **Policie ČR**

Ppor. Mgr. Jitka Dolejšová, vedoucí preventivně informační skupiny

⇒ **Městská Policie Statutárního Města Olomouc**

Lenka Prošková, vedoucí preventivně informační skupiny

⇒ **P-centrum** – prevence a léčba drogových závislostí, resocializační pobyty

PhDr.et Mgr. Dagmar Krutilová

⇒ **K-centrum** - léčba drogových závislostí

Ing. Martina Pokorná

⇒ **Kappa-help o.s.** - prevence a léčba drogových závislostí

Mgr. Lucie Balarinová

⇒ **Podané ruce, o.s.** – prevence a léčba drogových závislostí

Bc. Lucie Řeřichová, DiS.

⇒ **Zdravotní ústav** se sídlem v Olomouci, Centrum veřejného zdraví

MUDr. Jakubalová, Mgr. Křenková

⇒ **Poradna pro ženy a dívky**

Bc. Drahomíra Venkrbcová

⇒ **Sexuologická poradna Vila zdraví Olomouc**

MUDr. Entnerová

⇒ **PL Šternberk** - léčebné pobyty dětí

MUDr. Rozsivalová

⇒ **Psychiatrická klinika FN Olomouc**, ambulantní péče

PhDr. Dařílková

⇒ **Ambulantní psychiatrická péče**

MUDr. Lindnerová, MUDr. Hunková

⇒ **Kojenecký ústav**

Ing. Marie Fickerová, MBA

⇒ **Středisko sociální prevence**

Mgr. Dohnalová, Mgr. Ševčík

⇒ **PPP - diagnostika dětí** (školní zralost, profesní orientace, poruchy chování)

Mgr. Iva Černá, Mgr. Kutáčová, Mgr. Schneider

⇒ **DDÚ Sv. Kopeček** - diagnostické pobyty dětí

⇒ **Sdružení D** (dramaterapie, Big Sister)

Ing. Pavel Němeček

⇒ **Krajský úřad v Olomouci**

Mgr. Bc. Andrea Jelínková, Bc. Markéta Vychodilová, oddělení NRP

Mgr. Alice Musilová, metodik OSPOD

Mgr. Poláček, manažer prevence kriminality

PhDr. Köttnerová, koordinátor pro národnostní menšiny a romské záležitosti

12. Spolupráce s volnočasovými a zájmovými organizacemi, nadacemi apod.

⇒ ZUŠ – hra na hudební nástroje

⇒ DDM – stolní tenis

⇒ YMCA – pravidelná setkání a pobyty pro děti

⇒ ISIS, o.s. - pravidelná setkání a poradensko-rekreační pobyty pro děti

⇒ Nadace Terezy Maxové

⇒ NF manželů Klausových

⇒ Nadace Malý Noe

⇒ Tyfloservis

⇒ Centrum Semafor – dopravní hřiště

⇒ Moravské divadlo Olomouc

⇒ Honneywell

⇒ FTK-APA

⇒ Rádio Haná

⇒ DMPŽ

⇒ Cascabel

⇒ Divadlo Tramtárie

⇒ Společnost pro rannou péči

⇒ Branné oddíly ČR

⇒ HZS Olomouc

⇒ ZZS Olomouc

⇒ FK Nové Sady

⇒ Plavecký stadion Olomouc

⇒ DM Drogerie

AKCE MPP/ŠKOLNÍ ROK 2017-2018 – VYHODNOCENÍ

PLÁN AKCÍ PROGRAMU PREVENCE PRO ŠKOLNÍ ROK 2017/2018

Nový start s Veronikou – Nadační fond Veroniky Kašákové

Byl navázán kontakt mailem (27.4.2018), přislíbeno setkání na podzim 2018.

Prevence kouření (http://www.kurakova-plice.cz/koureni_cigaret/)

Neuskutečněno, bude realizováno na podzim 2018.

Sociální patologie (Jak žijeme) Abraka Muzika

Byl navázán kontakt mailem (22.11.2017), žádost o finanční podporu pro tento projekt však byla zamítnuta.

Prevence kriminality (Nebud' darebák / Na šikmé ploše) Abraka Muzika

Byl navázán kontakt mailem (22.11.2017), žádost o finanční podporu pro tento projekt však byla zamítnuta.

Snoezelen

Mladší děti navštívily v rámci školy.

Muzikoterapie

Nebylo možno uskutečnit (v určeném prostoru byl v průběhu školního roku nejprve sklad opravářů výtahů, pak opravářů stupaček, následovala rekonstrukce – zateplení DD).

Sluňákov (permakultura)

cílová skupina – mladší školní věk

Sportovní aktivity, dopravní hřiště apod.

V tomto školním roce bylo pro děti plánováno více aktivit. Neuskutečnily se žádné plánované akce, ale místo nich řada původně neplánovaných:

Malování s Rádiem Haná

Handicap Rallye (DMPŽ)

Dny NATO

Den s Divadlem Tramtárie

Den s DM Drogerií a HZS

Zubní hygiena (studenti LF UP Olomouc)

Akce se studenty FTK-APA Olomouc

Vánoční dílny ve Lhotě

Sportovní hvězdy dětem

Den se Záchrannou službou

Mikulášská s ISIS

Jarní tvořivé dílny s ISIS

Výlet na Pustevny s ISIS

Exkurze v zázemí Moravského divadla v Olomouci

Vojenský den na Korunní pevnůstce (Branné oddíly ČR)

Jeden běh nestačí (Společnost pro rannou péči)

Fireshow (Cascabel)

Canisterapie (studentka na praxi)

Program s vojáky na fortech

Návštěva Osvětimi

V rámci pravidelných setkání, příměstského tábora a terapeuticko-edukačního víkendového pobytu se skupinka dětí opakovaně setkávala se ***Sdružením pěstounských rodin ISIS**. Děti byly i na Dětském dni s vojáky.

Nárazově probíhala **muzikoterapie, felinoterapie** a zejména **akce sportovní**, kterých se účastnila většina dětí. Skupina dětí např. reprezentovala náš DD na turnaji DD ve stolním tenise v Přerově – všichni kluci získali medaile za 1.-3. místo.

Během školního roku nebyly zaznamenány pozitivní testy na návykové látky (přes opakované testování vytipovaných klientů), s výjimkou alkoholu. Na hřišti DD přinesl bývalý klient DD větší množství piva, které konzumoval společně s nepnoletými Jakubem Macákem a Mojmírem Továrkem (oba měli 0,2 promile alkoholu v krvi). Nepnoleté Leona Turczynová a Barbora Görfölová přišly opilé z vycházky a také jindy konzumovaly alkohol na svém samostatném pokoji v DD.

Ladislav Máčala (vyšetřován od loňského roku Policií ČR pro sexuální obtěžování naší nezletilé klientky a pro vydírání) již z našeho DD na vlastní žádost odešel (je plnoletý). Začátkem roku 2018 bylo v našem DD dlouhodobé šetření ČŠI v reakci na anonym, který oznamoval závažné porušování pracovní kázně a nevhodné chování k dětem. Svědectvím dětí se obojí potvrdilo pouze u jediného vychovatele, kterému v té době již běžela výpovědní lhůta (ten k 1.3.2018 odešel).

Pravidelné aktivity pro děti ve školním roce 2017-2018 (rekapitulace):

- Večerní komunity pro děti (6 – 24 let)

Náplň: organizační záležitosti, prospěch, rekreace, brigády, akce, řešení konfliktů, příprava na samostatný život – teoretické znalosti ze Zákoníku práce, informace o Úřadu práce, vyřizování bydlení, finanční gramotnost apod.

Mgr.D.Křepský

- Kroužek keramiky s prvky arteterapie pro děti 6 – 24 let (příležitostně)

Mgr.P.Gardelka

- Popová škola v DD (1x týdně nebo častěji dle potřeby)

Mgr.D.Křepský

- Zájmové kroužky dětí – plavecká příprava, ZUŠ (kytara, bicí), fotbal, jezdeckví, rybářský kroužek, florbal, stolní tenis, judo, žonglování, trampolíny.

- Doučování dětí (průběžně)

Mgr. Z.Dvořáková, Mgr. B. Hynková

- Výlety na kolech (průběžně)

vychovatelé

- Sportovní aktivity (průběžně)

vychovatelé

- Bruslení na zimním stadionu

vychovatelé

- Jednodenní a víkendové lyžování (v sezóně)

vychovatelé

- Kulturní aktivity (průběžně)

vychovatelé

- Divadelní představení pro děti (odpolední) a mládež (večerní) (průběžně)

vychovatelé

- Koncerty Popové školy DD Olomouc (průběžně)

Mgr.D.Křepský

- Brigády pro mládež

Metropol, Euforall, Agentura Gong, RCO aj.

- Týdenní poznávací, turistické a sportovní rekreace v době prázdnin

vychovatelé

- Pobyty zaměřené na cvičení jógy ve Střílkách

Mgr.P.Gardelka

- Koncerty pěveckých hvězd a hudebních skupin

Mgr.D.Křepský, vychovatelé

- Akce pořádané o.s. ISIS - setkání pěstounských rodin s dětmi z DD

Bc.A.Urbášková, Mgr.V.Kudrnová

Další vzdělávání pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců

viz Výroční zpráva DDŠJ Olomouc za rok 2017-2018

Ve školní roce 2017-2018 jsme spolupracovali s těmito institucemi a subjekty:

- ⇒ Dobré místo pro život, o.s.
- ⇒ Honeywell
- ⇒ ISIS, o.s.
- ⇒ FK Nové Sady
- ⇒ ZUŠ – hra na hudební nástroje
- ⇒ YMCA
- ⇒ Centrum Semafor
- ⇒ Moravské divadlo Olomouc
- ⇒ Divadlo Tramtárie
- ⇒ Policie ČR
- ⇒ UP Olomouc
- ⇒ Rádio Haná
- ⇒ HZS Olomouc
- ⇒ Společnost pro rannou péči
- ⇒ Cascabel
- ⇒ Plavecký stadion Olomouc
- ⇒ DM drogerie
- ⇒ Branné oddíly ČR
- ⇒ Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje

PLÁN AKCÍ PROGRAMU PREVENCE PRO ŠKOLNÍ ROK 2018/2019

Nový start s Veronikou – Nadační fond Veroniky Kašákové

cílová skupina - ZŠ+SŠ

Prevence kouření (http://www.kurakova-plice.cz/koureni_cigaret/)

cílová skupina – ZŠ

Sluňákov (permakultura)

cílová skupina – mladší školní věk

Příběh pana Tydýta (tolerance k odlišnosti) – Sdružení D

cílová skupina – mladší školní věk

Cesta zpátky – prevence drogových závislostí – Sdružení D

cílová skupina – SŠ

Plast je past – promítání filmu Greenpeace s besedou

cílová skupina – ZŠ +SŠ

Green Life Project (Spolek Prales dětem) – NEPZ (ochrana přírody a zvířat)

cílová skupina – ZŠ +SŠ

Beseda s realitní makléřkou

cílová skupina – SŠ

Sportovní aktivity, dopravní hřiště apod.